

Concurrentie tussen honingbijen en andere bloembezoekende insecten

Honingbijen en andere bloembezoekende insecten zijn voor hun levensonderhoud afhankelijk van nectar en stuifmeel dat door bloemen wordt geproduceerd. Door de afname van de hoeveelheid en de diversiteit van de voedselbronnen kan de voedselconcurrentie tussen de door de mens gehouden honingbijen en andere van nature voorkomende insecten zijn toegenomen.

138 Een brede werkgroep met vertegenwoordigers uit onderzoek, overheid, beheerders van natuurgebieden zoals Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, en de Bedrijfsraad voor de bijenhouderij heeft de bestaande literatuur bestudeerd.

De werkgroep heeft een rapport uitgebracht dat aan natuurbeherende instanties en ook aan de verschillende bijenhoudersverenigingen is aangeboden.

Hieronder de belangrijkste conclusies uit het rapport. Over de mogelijke concurrentie tussen honingbijen en andere bloembezoekers is wereldwijd onderzoek verricht. De conclusies van onderzoek uit andere gebieden dan Europa kunnen voor de Nederlandse omstandigheden niet zonder meer worden overgenomen. De honingbij is inheems in Europa en Afrika. Op de overige continenten is de honingbij door de mens geïntroduceerd. Voor de Nederlandse omstandigheden zijn vooral enkele Duitse studies van belang. Deze onderzoeksresultaten geven geen eenduidig antwoord op de vraag of concurrentie tussen honingbijen en andere insecten een negatief effect heeft op voorkomen

en talrijkheid van wilde insecten.

Er zijn aanwijzingen dat er bij het verzamelen van stuifmeel in bepaalde situaties weinig overlap optreedt tussen de honingbijen en de solitaire bijen maar dit is afhankelijk van de lokale situatie met andere woorden hoeveel keuze er is. Er treedt dus in een aantal situaties overlap in voedselplantkeuze tussen honingbijen en andere bijen op. Tot nu toe is slechts bij enkele bijensoorten onderzoek verricht naar de mogelijke negatieve effecten van voedselconcurrentie. Naar de mogelijke effecten van confrontatie (hinder, vermijden) is helemaal geen onderzoek gedaan. Daarom geeft de werkgroep een aantal aanbevelingen voor verder gedegen onderzoek.

In natuurterreinen waar zeldzame bijen voorkomen is het wenselijk om, in overleg met de belanghebbenden, terughoudend om te gaan met het plaatsen van honingbijen. Bij massaal bloeiende gewassen zoals grienden, heide en zeeaster worden maximaal vier bijenvolken per ha aanbevolen. In natuurterreinen zonder massaal bloeiende gewassen is maximaal twee à drie bijenvolken per honderd ha een bruikbare norm.

Overlast van bijen

Bij het houden van bijen in de bebouwde kom is de kans op overlast voor de omgeving niet denkbeeldig. Laag af- en aanvliegen van bijen kan in de directe omgeving van een bijenstand de kans op bijensteken sterk vergroten. Bij het houden van bijen in de bebouwde kom dient een imker maatregelen te nemen om deze overlast te voorkomen.

In de standaard adviezen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) voor Algemene Politie Verordeningen (APV) zijn ook regels opgesteld over het houden van bijen in de bebouwde kom.

Appelbloesem. Foto M. Boerjan

In de meeste gemeenten is deze APV van kracht, soms zijn er andere plaatselijke regels. Bij het houden van bijen in de bebouwde kom moet men dus zeker voldoen aan deze voorwaarden om overlast door bijen te voorkomen. Globaal komt het er op neer dat het houden van bijen in de bebouwde kom alleen is toegestaan als de bijen minimaal op een afstand van 30 m staan van bebouwingen waar regelmatig mensen aanwezig zijn. Indien rond de bijenvolken een gesloten afscheiding is aangebracht van twee meter hoog is het niet nodig om aan deze norm te voldoen. Bijenvolken niet behandelen als mensen in de directe omgeving aanwezig zijn, voorkom bijenzwermen en zorg voor een goede drinkgelegenheid. Neem de tijd om mensen uit de omgeving iets te vertellen over het nut en het gedrag van de bijen. Dit kan veel onnodige angst wegnemen, en de verstandhouding sterk verbeteren.

Diergeneesmiddelenwet

Geneesmiddelen die in de bijenhouderij tegen bijenziekten- of parasieten worden gebruikt vallen thans niet meer onder de bestrijdingsmiddelenwet maar onder de diergeneesmiddelenwet. In Nederland zijn Apistan en Apitol de enige wettelijk toegelaten middelen voor de bestrijding van de varroamijt. Voor de bijenziekten zijn er geen geneesmiddelen toegelaten.

Als andere middelen dan Apistan en Apitol worden gebruikt voor de bestrijding van varroa of bijenziekten is de betreffende bijenhouder strafbaar.

Uit het Rapport bestrijding Amerikaans vuilbroed

Wettelijke basis van de bestrijding

In Nederland, de Europese Unie en daarbuiten wordt aan het weren en bestrijden van bijenziekten aandacht besteed en zijn wettelijke regelingen van kracht. Voor de Nederlandse bijenhouders zijn bij de bestrijding van Amerikaans vuilbroed de volgende wetten en/of EU Richtlijnen van belang:

De Gezondheids en Welzijnswet voor Dieren

Op grond van deze wet wordt Amerikaans vuilbroed bestreden. In deze wet is onder andere de meldingsplicht geregeld en de verschillende maatregelen die genomen kunnen worden. De verantwoordelijke autoriteiten zijn de directeurs van de regionale kringen in de functie van inspecteur districtshoofd van de RVV (Rijksdienst voor Vee en Vlees).

De EU Richtlijnen 92/65 en 92/118

In deze richtlijnen is geregeld waaraan bijen en producten moeten voldoen bij het grensoverschrijdend verkeer in de Europese Unie en welke gezondheidsverklaring hierbij aanwezig dient te zijn. Op grond van deze richtlijn is het melden van Amerikaans Vuilbroed verplicht gesteld.

De EU Richtlijn 90/425

Hierin is de garantieverstrekking en vrijwaring geregeld. Nederland heeft de verplichting er op toe te zien dat de garanties uit 92/65 en 92/118 verstrekt worden.

De Regeling handel in levende dieren en levende producten 1994

De verplichtingen uit de richtlijnen zijn hierin verwerkt tot nationale wetgeving. In deze regeling is opgenomen dat het verboden is bijen in en uit te voeren zonder over een gezondheidscertificaat te beschikken, afgegeven door een bevoegde autoriteit. Wil de Nederlandse autoriteit de gevraagde garanties blijven verstrekken dan betekent dit dat de bestrijding moet worden gehandhaafd.

Imkersbedrijf 'De Werkbij'

houdt op zaterdag 20 juni 1998 wederom

OPENDAG

van 10.00 uur tot 17.00 uur

GRATIS TOEGANG

Wat kunt u, onder het genot van een kop koffie en een plak overheerlijke honingkoek, allemaal zien?

Bijenstal, met o.a. een spiegelkorf

Bijenwassmelten

Kunstraat gieten

Bijenwaskaarsen gieten

Observatie-bijenkast

Honing slingeren en afvullen

Korf vlechten, enz.

Er zal enige malen een lezing worden gehouden over propolis.

Diverse stands zijn aanwezig: waaronder de bijenverenigingen VBBN en ANI, verkoop van honing- en imkersartikelen (met diverse speciale aanbiedingen!) en de kinderen kunnen zelf bijenwaskaarsen rollen.

IMKERSBEDRIJF
De Werkbij

C. van Holland Nrd. Meentsteeg 18 3911 SE Rhenen tel. 0317 61 29 42